

Vasile POPA HOMICEANU

Nu-l numiră încă Înteptul, nefiind copt pentru această misiune, desi preluase o bună parte din atributiile lui Hagea... Vasile Isachie Chiric venise pe lume cu ochii deschisi, si avea dintii de lapte înmuguriti când deschise gura si reteză cu propriile gingii cordonul ombilical care-l lega de cealaltă viață. Si el o alungă pe maica Paraschiva, moasa satului, de lângă mama sa, pentru că acest lucru i s-a părut înjositor, fiind priceput încă din pîntecele mamei sale, pentru a aduce pe lume copii, suportînd el însusi toată durerea născătoarei, în clipele de groază ale facerii. Se născuse pe el însusi... Încă din primele clipe de viață se hrăni cu lumina primită direct de la soare, când astrul ceresc sparse ferestrele de-o palmă ale bordeiului lui Gheorghe Vasile Isachie Chiric, si se prelinse pe buzele sale. Refuză sînul mamei, se cătără pe pervaz, si strigă cît îl tineau puterile, într-un grai necunoscut încă: mai multă lumină. Cei din Homiceni stiau că se va naste în satul lor un copil minune, dar nu aveau habar când se va petrece evenimentul, si la care casă, de aceea aflau mereu într-o tensiune sufletească, si o febrilitate a căutărilor, care le aureola fruntile. Aflaseră de la părintele Ioanichie cel Nou, de la Schitul Frumoasei, că acest lucru se va petrece înainte de de Rusalii, fără a de aceea sătenii din Homiceni vegheau această zi, de dimineată pînă noaptea, iar la căderea întunericului bărbații făceau de pază, în cete de cîte trei, patrulînd pe ulitele satului, doar, doar vor prinde venirea aceluia semn de sus... Cetele de bărbați speriau dihorii de prin cotete si atîtau cîinii din custile de otel, căutînd către miazăzi lumina care să le aducă adevărul. În noaptea de Rusalii, cei din Vale, cu cei din Deal, se strînseră laolaltă, în Ceriul Bisericii, în cap cu părintele Ioanichie si cu cei sapte călugări de la schit, cercetînd mersul astrelor... Priveau smeriti către cer si vedeau sufletele adormitorilor rătăcind pe la coada Căii Lactee, mai apoi se mutau, ca niste strigoi ce erau, pe osia Carului Mare, si chiuiau de mama focului, a nepăsare si fericire, pentru că au scăpat de viața de pe pămînt. Cei din Ceriul bisericii sperau în izbînda venirii celui prorocit, dar el întîrzia să apară, cu toată slujba grăbită a părintelui arhimandrit, *acela* încă odihnea în lichidul amniotic, unde se simtea bine, fără griji si păcat, pentru că nu se împlinise ceasul. Doar mama sa, Anica lui Gheorghe Chiric, stia că aici se va naste, în ieslele calde, sub botul vitelor, si va fi acel copil însemnat. S-a întîmplat ca durerile să-i vină pe la primul cîntat al cocosului, si era ca o adiere, nicdecum ca o mare durere, iar la al doilea cîntat, strigă, omule, mi s-a rupt apa! Era o tăcere de animal singuratic în jur, si cum de-l culese din placenta mamară, văzu că acest copil purta o apă tulbure între genele sidefii, si părea neastîmpărat si matur, fiind preocupat de chestiunea eliminării cheagurilor de sînge din burta mamei sale. Din primele clipe de viață, păși prin paietele pătului, observă paloarea unei femei, îi întinse o cană cu apă, aceasta bău, iar el începu să se joace cu mărgelele prinse în coarnele vitelor, si cu belciugele boilor. Cu adevărat alerga pe pămînt, mai iute decît iezii si mieii, mergea pe propriile picioare, neglijînd suptul la sîn. Ajutată de fiul său, mama-si mută sălasul, din staul, în casa de sub nuc, zorii zilei o primeau ca pe o necunoscută, când o pulbere de aur se aseză pe fata icoanei, ea simtind cum însăși Maica Precisata îi vorbește, în graiul sfînt, despre darurile copilului său.

- E o minune, că s-a născut!

Lehuza a sărit din pat si a băut apă neîncepută, chiar din mîinile sfînteii, simtind mai întîi o limpezime în inima sa, apoi o greutate mare în pîntec. Pe deasupra grădinii trecea un stol de grauri, si era sigură că vara începuse si ciresle s-au copt odată cu nasterea fiului său. Dar alaiul de lume intrase în curte să vadă minunea, si petrecea, fiecare ins lovindu-si aproapele cu ramuri de leusetan, tei si rostopască... Femeia lui Chiric nu înțelegea ritualul acela, s-a ghemuit în propria-i carapace, si-a dat ochii peste cap, si a început să vorbească păsăreste. Au înconjurat-o cei vii, si i-au pus pe frunte ramuri de tei frumos mirositoare, dar ea continua să bolborosească, si să scoată din gîtlej un vaier ascutit, ca de lesin. Nu pricepeau nimic, când focul se aprinse în vatră cu de la sine putere, si o apă de mărgean începu să fiarbă pe plită. În timp ce ea se tot întreba ce caută gloata asta de strigoi si strigoaice pe aici! Veniseră oamenii aceia la casa ei, cu daruri, si tot povesteau cum stelele s-au stins

pe pământ la aflarea vestirii... Un tunet cald răsări în urechile sale, apoi o muzică ca pentru biserică, și din acel amalgam de sunete descifră răspunsul. Din icoană cânta Maica Precista.

– Pentru că esti născătoare de Dumnezei!...

Era o femeie micuță și vorbea repede, nu era femeia din icoană, chiar dacă semăna cu ea, aidoma, și-i zicea Domnica, prima dintre fetele lui Ion Onofrei Burduja, și această femeie o pătrunse cu cuvintele ei, blestemată! de aceea a încetat să mai respire. Începea să creadă ceea ce i se spunea, că este născătoare de Dumnezeu, dar ea vedea în juru-i pe ferisei și pe cărturari, care încercau să-i facă de petrecanie. Iar acelei sfinte femei îi turuia gura, iar sfânta se amestecase cu femeile din sat, și se făcuse și ea strigoaică, precum celelalte și-i vroiau răul. Așa gândea, sfîrșită de vlagă, cu odorul în brate.

– Se va curăța de răul facerii, numai că va avea un singur copil, pe acesta, și nu va fi ca toți ceilalți, spuse moasa.

Vor fi fost ielele, zise, și se gândi la blestem, și că vroia copii mulți, cine să muncească mosia tatălui său, de pe Siret. Își reveni definitiv, la cel de-al treilea cântat al cocosului, când micutul din leagăn deja căpătase vârsta ratiunii, și numai vechile conventii îl făceau să respecte regula legănatului și a cântecului de adormit pruncii. După trei zile de alergat prin bordei, vorbea în graiul păsărilor, mai apoi pricepînd limba vitelor din staul, a început să facă preziceri asupra viitorului celor șapte clanuri din sat.

– Nu vă grăbiți, bucurați-vă, trăiți, spuse, toți veți muri când o fi ziua rînduiei, iar la vremea vremii, satul acesta nu va mai crește copii! Veți fi atît de bătrîni că vă uita moartea, iar timpul va fi un bun surugiu... Vor trece cele cincizeci de zile, cît de trei ori cincizeci de ani, și va fi mare rod pe cîmpuri, dar nu va avea cine-l culege, și, atunci, un singur om va rămîne aici, iar acela va fi numele meu.

Prin multime străbătu un fior cald, privirile toate semănau între ele, exprimînd nu fericirea nasterii, ci durerea desertăciunii. Se părea că acest copil va refuza taina sfîntă a botezului, după implicarea directă și precece în treburile comunității, vorbind despre schimbarea traiectoriei stelelor, deformarea direcției drumului din sat către mieznoapte, abandonarea celor șapte iazuri de pe Pîrîul Alb, pînă la Dragomirești, secarea acestora, și destelenirea finetelor, apele se vor tulbura și vor mătura cîmpurile, iar gloata din sat se va răspîndi pe toate fetele pămîntului. Mai vorbea despre schimbarea datelor sărbătorilor din calendar, precum Crăciunul și Pastele, dar și de răscoala tărănilor de la mijlocul veacului viitor, când lume va intra în dezmatul egalității, iar proprietatea va dispărea. Mama Ana se răzvrăti asupra adunării curioase de oameni, care rîdeau batjocoritor de previziunile micutului, nu, nu se poate, aici ne-am născut, aici vom muri! Și-i alungă pe toți din preajma bordeiului, grăbită fiind să descopere însemnul, și să-l apere pe copil de posibila mînie a celor șapte triburi.

– E un copil, nebunilor! Ce-aveți cu el? strigă, dar nimeni nu pleca din curtea lui Gheorghe Isachie Chiric, pentru toți vroiau să vadă lumina cea adevărată. Aerul se limpezi cînd clopotele de la schitul Orbului răsunară în cele douăsprezece limbi cunoascute pe pămînt, și cântară *Aleluia*, și un glas răsună de acolo: *Binecuvîntat esti Isuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cea ce pre întelepți, pre pescari ai arătat, trimitîndu-le lor Sfîntul Duh, și prin ei lumea, iubitorule de oameni, mărire Tie.*

Clopotele au răsunit toată noaptea transmitînd venirea Mîntuitorului, și Ana s-a speriat atît de tare de descoperire, încît trezi iarăși din somn tot satul, cu chiotele sale de bucurie. Dar nimeni nu veni. Observă că pruncul nu pune geană pe geană, dispretuind somnul, ca binefacere naturală pentru oameni. Îl examinează sub lupa credinței, era a treia zi după Rusalii, cînd satul se linistise, și începea să se îndoiască de minune. Descoperi că la mîni și la picioare copilul are cîte șase degete, ultimile două fiind lipite printr-o pileită trandafirică ca etichete de la rate. Își făcu semnul crucii, nevenindu-i să creadă, îl strigă pe omul său, care veni și constată și el același lucru. O liniști pe femeie.

– Copilul acesta va zbura și va merge pe ape!...

– Așa să fie! se auzi din leagăn, iar fata lor se luminează ca de sărbătoare.

Primi acelasi nume ca bunicul său după tată, Vasile, pentru că acesta era obiceiul în sat, cel venit cu câteva veacuri înainte dintr-un sat Ciohorăni, de pe Siret, dar niciodată nu recunoscuse, el se stia dintodeauna din Homiceni, si doar detractorii lui, din familia Burduja, îl considerau venetic. O ură mocnită domina viata celor două familii, chiar dacă se pretuiau pe față, se atacau pe din dos, cu fel de fel de mijloace perfide. Ion Onofrei Burduja nu recunoscuse niciodată că în familia lui Vasile Chiric se născuse singurul copil care avea să mîntuie lumea. La cîrciună, *La Jidanasu*, rîdea si bea, bea si rîdea. Era atît de bătrîn, acest Ion Onofrei Burduja, încît uitase numele celor sapte copii ai săi, si ai nepotilor, nepotilor lor, dar se bucura că vede soarele si verdele ierbii dinaintea casei sale, din Cuci, si florile dăntuind pe cer. Si el avea constiinta Întemeietorului. Si ceilalti din sat, se considerau inima aceluiasi trunchi, dar cu ramuri, flori si poame diferite. Copilul, abia venit pe lume în casa lui Chiric, avea fata albă ca laptele, si crestea într-o zi cît altii cresteau într-un an, dobîndise o fortă fără margini, învingîndu-i la lupte si trîntă pe toti cei de seama lui, în zilele primelor turnire organizate de privighetorul Ciornei si primarul din Talpa, la Poarta Tărnii. Sparse teasta lui Grigore Bogdan, în timpul luptei cu arsice, despică fata lui Neculai Burduja, si-i frînse trei coaste calului său, la prima încălecare. Rupse zăgazurile iazului de la Coasta Morii, si inundă cîmpia pînă la Moldova, făcînd prăpăd, anunînd potopul, în prima vară ploiasă, după o secetă de sapte ani. Anica lui Chiric nu-l îmbăiașe încă, pentru că se spăla singur în roua dimineatii, si-si pieptăna părul cu primele două degete de la mînă. Cînta dintr-un instrument, confectionat în grabă din frunze de păr vînat, iar melodia lui respira o dorintă secretă de a fugă în lume. Mama sa visase în noaptea de Păresimi, că la casa ei venise un domn, cu o pălărie mare pe cap, care aducea ba a călugăr, ba a tigan, dar nu era nici călugăr nici tigan, ci un fel de domn deghizat în cavalier, care, în focul dorintei o prinse de mijloc, si-i sopți cuvinte de amor. Ea nu înțelese ce vroia acel om, ci vroia să stie ce va fi copilul ei, si acel domn îi ceruse drept plată pentru premonitie calul sotului său, iar ea zise: da, si acel bărbat îi spuse, mergi si vezi, acest copil nu va duce linistea în familia ta, ci sabia, vor încerca să-l ucidă tîlharii, dar va fi salvat de *cel căzut*, pentru că el va descoperi legea focului. Îi povesti sotul ei visul, si Chiric se trezi de-a binelea.

– Acesta e Hagea, misionarul, lui va trebui să ne închinăm!

– Doamne fereste! sopți femeia, acest lucru nu se va petrece în casa noastră.

Dovedind îndemînare la toate cele ale vietii, si pentru că se maturizase înainte de vreme, tatăl trăi spaima că-i va lua locul, de aceea îl trimise să curete grajdurile si ocoalele din Poiana Lipovei, acolo, cinci turme de oi si peste trei mii de vite, iar grajdurile nu fuseseră curățate de treizeci de ani. Cirezile se aflau sub oblăduirea unui argat, pe nume Eurist, care avea o fată, Lionora, foarte frumoasă, dar mîndră, si care se gătea ziulica întreagă, fără să facă nimic. Acel argat se veselea si el prin păduri, lăsînd animalele în bătaia timpului, cu viscole, ploii si îngheturi, si grajdurile în paragină... Lui Chiric îi păsa de animalele nevinovate, care cresteau si se înmulteau singure, fără nici o noimă, umplînd cu răgete si behăieli codrii Săfestrului. Îl durea suferita turmelor sale, dar nu putea face mare lucru, pentru că stăpînul adevărat al tinutului, era regele Elis. Avea însă dorinta de a-l pune la încercare pe tînărul vlăstar al casei. Si tînărul a urcat în car si-a ajuns către seară la grajduri.

– O voiesc pe fata dumitale, îi spuse acelui Eurist, dar după aceea, si acela se învoi.

Atunci tînărul făcu un iaz mare, din apele care curgeau de la Săfestu si din izvoarele de la Spinarea Porcului, le zăgăzui între două mameloane uriase, aruncate acolo, din pădurea Gavanului de către primii uriesi, si abătu cursul acelor ape către grajduri. Spre seară, rupse zăgazu si apele au izbucnit, oprindu-se în mijlocul grajdurilor, luînd gunoiul si împingîndu-l cu mare repeziciune, spre Ceriul satului, si de acolo, spre Pîrîul Alb, către Coasta Morii. Grajdurile sau fost curățate si vitele slobozite.

– Acum o voiesc pe Lionora, spuse, dar Eurist se făcuse nevăzut, iar fata lui fugi către pădurea Gavanului, cu regele din Elis.

Fuseșe înșelat, chiar de către tatăl său, care pusese la cale tărăsenia, asa că fiul mîhnit foarte se

retrase în pădurea Corboaiiei, unde sălășluiau felurite păsări de pradă. Si acele păsări își înfingeau ciocul de otel în orice pasăre, om si animal. Intrase o spaimă în lume, si lumea înfricosată nu stia cum să scape de blestem. Nimeni nu l-a văzut în vara aceea, iar el, cu săgeti si arcane, a ucis păsările acelea care pustiau tinutul de Mijloc. În acest timp, era tot cu gândul la Lionora, care se căsătorise, de drept, cu acel rege din Arcadia. Iar el a plîns, si a tot plîns, iar satul l-a poreclit Păsărarul. Pentru că scăpase lumea de zgripturoaice si de păsări de pradă. Era trist si cu sufletul încercat, își piersuse pentru o vară numele în pădurea Corboaiiei. Căpătase un obicei ciudat, se urca în sălciile bătrîne, în nuci si tei, ca să pîndească întoarcerea păsărilor din țările calde. Adormea într-un cires, ciripea ca pitulicile, cu ochii pierduti pe cerul albastru, în asteptarea unei vesti de la fazani, cocori si codobaturi despre Lionora. Dragostea îl doborîse, vroia să se înalte, să nu se stie învins. Umbla pierdut prin pădurile din jur, si mama sa nu mai credea în recuperarea sa omenească, de aceea își ridică un altar în fata nukului, si începu să se roage: dă-i, Doamne, mintea de pe urmă! Era ruga ei înflăcărată, iar mintea lui de pe urmă era să zboare, cu adevărat, dimpreună cu cocorii. De aceea-si confectionă niste aripi si niste moristi de hîrtie, care se roteau deasupra capului său. Abia atunci, cînd să cadă, în bulboana de sub Dealul Zmăului, mîinile lui se făcură cu adevărat aripi, iar la picioare iarăsi aripi, si ca să fie usoare, le făcuse din ceară de albine, si se ridică la soare, ca să prindă razele astrului, să vadă din ce-s făcute. Cei din Homiceni l-au văzut plutind ca o pasăre mare pe deasupra pădurii Turtelei, si s-au mirat, ca niste copii ce erau.

– Teribilă vrajă, să mîinii cerul! strigă multimea la Poarta Tărnii!

– Dimpotrivă, ce minune a tehnicii, să zbori!, spuse Hagea, stiind ce se întîmplă.

Vasile Isachie Chiric, care căpătase, drept respect, din partea multimei, numele bunicului său, zbura pe deasupra lumii, si se unea cu păsările, iar Anica lui Chiric îl vedea intrînd în unghiurile ascutite ale mortii, desenate pe cer de către călătoarele văzduhului. Era fericită si înspăimîntată.

I-au pus pe frunte o coronită cu frunze de tei, si i-au spus să se odihnească, va avea multe minuni de făptuit. Din ziua căderii îngerului, Cei din Homiceni au simtit beneficiile focului, femeile se sculau dimineata si aprindeau acea minune care se făcea fierbinte, si le frigea buricele degetelor, ca să nu se stingă, aprindeau un ciot, care-l acopereau cu cenusă pe timpul noptii, iar dimienata suflau, în acel ciot, din care înfloreau o flacără vinetie. Flacăra prindea viată. Si se da la om. Cînd găseau dimineata focul stins, Marioara alerga la Maria lui Sîli, si împrumuta o zăcneată de jar, o puneă într-o cîrpă si-o acoprea cu grijă. Alteori, lua jăratie din Hudită, de la Cuci, o fundătură a satului, unde si-a găsit sălas tribul lui Burduja si Braia. Pe Cei din Homiceni îi unea focul, si, cîteodată, îi tineă treji. Era pe la mijlocul cîslegilor de iarnă, un ger cumplit opri fumul să iasă pe hornuri si înghetă jarul în sobe, aerul se lipea de botul vitelor, iar apa din cofe se făcuse tare ca fierul. Pietrele de la Sîfîca Rosie crăpaseră, nisipul de la pădurea Sipotelui căpătă o strălucire de diamant. Cei din Burdujeni, făcînd descoperirea, apa de la Sipote susurînd în coasta mosiei lor, cîntăriră cu mintea lor, că acel nisip ar putea fi transformat în aur, iar cu banii obtinuti din vînzarea metalului pretios, si-ar reface mosia de la Bahna, prihănită de boier Talpanu, si ar cumpăra o parte din Luncă, de la popa Onori Săndulescu, asa că se puseră pe treabă... Cei sapte copii ai lui Ion Onofrei Burduja, cu mic cu mare, si-au umplut sacii cu nisipul strălucitor, si l-au depozitat pe dealul dintre Nuci.

– L-om folosi cînd o fi ziua rînduiei, spuse Gheorghe Săndulache Burduja, tatălui său, în speranta că astfel vor face avere.

– Vom pieri de foame si frig, au plîns femeiele din casa aceea.

– A venit sfîrsitul lumii! veni ecoul tîrziu, de la Marioara.

Satul vuia întepenit. Plînsete si disperare.

– Dimpotrivă, acesta e doar începutul.

Era glasul lui Vasile Chiric cel Tînăr. Nu suporta rănile frigului din sufletul oamenilor, avea o mare obligatie morală pentru cele optsprezece bordeie, care intraseră definitiv într-o eră a glaciatiunii

vesnice, după Bobotează. Se trezi disdedimineată, își frecă mâinile cu zăpadă, privi cerul cenușiu, și ascultă mai întâi glasul ratiunii, apoi vântul intuiției, care-i spunea că oamenii aceia vor prinde promoroacă la gură, iar ca să poată supraviețui își vor înghiti cuvintele, care erau cu mult mai calde decât aerul din case. Prinse un lemn de carpen în ușorul usii, îl legă cu o sfoară, și începu să-l învârtască. Lemnul se frăgezi, și începuse să scoată fum, la unul din capete, și din acel fum, Vasile Isachie Chiric, făcu un focsor, și apoi unul mai mare, și tot așa, o pălălaie, în mijlocul ariei. Cei din Homiceni au venit de-au luat focul de la el. În vremea aceea, Săndulache Burduja se închise în iatacul lui, din casele de jos, unde se instalase linistea, și puse la foc, într-o caldare de bronz, acel amestec de nisip argilos, cu piatră mărunțită și un praf cosmic cu irizări diamantine, visînd să obțină piatra filosofală... Însuși Hagea propagase pe ulitele satului existența acelei substanțe, care întinereste omul. Materia pusă la foc mic, și amestecată cu un linguroi, începuse să sfîrșie, răspîndind un miros puturos, care trezi din somn paserile curții și vitele. Acestea s-au răzvrătit asupra stăpînului lor, refuzînd orice colaborare domestică, și-au început să alerge pe coasta Brezii, ca înnebunite... Lucrarea aceasta a durat cîteva luni de zile, trecînd din esec în esec, la acumulări teoretice, depozitarul acestora fiind Hagea însuși, primul părinte al alchimiei din Homiceni. În acest timp, în capul lui Săndulache creștea ca un vînt tragic încăpătînarea, el văzuse cu ochii lui, la Sipote, nisipul strălucitor, era al lui, și vroia să-l facă aur curat.

– Nu mă voi lăsa, pînă nu voi izbîndi, răcni.

Dar, în loc să obțină pasta de aur visată, cu chip s-o toarne în forme mestesugite, Săndulache răscoli a doua zi, rece, un amestec de zgură. Era trist, se trase sub nuci și începuse să viseze, nicidecum gîndul lui nu era să renunțe la întreprinderea sa, ci să găsească metoda. Timpul evoluase, iar acum, după alte încercări, materia topită se supunea, fără voie, celor șapte proceduri cuprinse în *Opus alchemicum*. Rezultatul era însă același, materia fiartă sfîrșia, fumul înneacăcios afuma peretii, ușile și ferestrele cu aceeași zgură grosieră, care putea a mlastină. Se afundă în biblioteca de la schitul Orbului, și începuse să studieze documentele timpurilor vechi, și, pentru că nu stia carte, interpreta cu glas tare acele litografii transmise de autorii hermetici, și niste reprezentări colorate ale lui Pietro Longhi și Jan van der Straet. Părintele Ioanichie se furisa în chilia lui Săndulache, zîmbea ușor de impozanta lui statură și de zelul cunoașterii, și-i silabisea din primele texte ale lui *Hermes Trismegistul* și *Jabir ibn Hayyan*, arătîndu-i că orice curiozitate are limitele ei.

– Chimia, domnule Săndulache, are niste cîini mici, nevăzuti, care pot să ne înhate și ucide, păze!

Seara, Cei din Homiceni abia zăreau o umbră uriasă prelinsă peste dealurile Lipovei, el era, alchimistul, umblînd năuc, în cap cu gîndurile lui *Jabir ibn Hayyan* și *Avicena*... În plimbările sale pe clar de lună, căuta formula ideală, pentru obținerea elixirului. Obținuse imaginea clară a alambicului, și învățase de la călugări tehnica distilării. Jubila, îl sărută pe arhimnadrit, iar lui Hagea îi trimise o invitație la laboratorul de alchimie, din coasta Sipotelui.

– Am învins, tuna pe ulitele satului, striga, și copii rîdeau de Săndulache, iar cîini se făceau niste pisici blînde, la trecerea lui spăimoasă.

– O fi înnebunit băiatul lui Ion Onofrei Burduja, scînci Savastia Ilincăi, prima femeie din sat, căsătorită cu acel Toma Braia, la începutul veacurilor.